

PÖYTÄKIRJA

Keskiviikkona 19.5.2021, kello 8.30-10.30.

Kokous järjestettiin etäyhteydellä Teams-alustalla.

Osallistujat***Varsinaiset jäsenet***

Puheenjohtaja, tutkimusjohtaja Tanja Suni, Ympäristöministeriö (YM)

Ylitarkastaja Noomi Saarinen, Liikenne- ja viestintäministeriö (LVM)

Kehityspolitiikan neuvonantaja Outi Myatt-Hirvonen, Ulkoministeriö (UM)

Tohtori Jan Saijets, Saamelaiskäräjät

Tiedeasiantuntija Outi Ala-Honkola, Suomen Akatemia

Johtava asiantuntija Timo Lehesvirta, Sitra, poistui ajassa 10.00.

Johtaja Petri Ahlroth, Suomen ympäristökeskus (SYKE), poistui ajassa 10.02

Ryhmäpäällikkö Lauri Solismaa, Geologian tutkimuskeskus (GTK)

Päällikkö Tuula Kurikka, Metsähallitus

Johtaja Marko Hyvärinen, Luonnontieteellinen museo LUOMUS, poistui ajassa 9.56.

Tutkijatohtori Teea Kortetmäki, Jyväskylän yliopisto

Professori Meri Koivusalo, Tampereen yliopisto

Tutkimusjohtaja Paula Horne, Pellervon taloudellinen tutkimuslaitos (PPT), saapui ajassa 9.00.

Puheenjohtaja Harri Hölttä, Suomen Luonnonsuojeluliitto, poistui ajassa 9.20.

Suojelun neuvonantaja, Jussi Nikula WWF Suomi

Skogombudsman Viktor Harvio, Svenska lantbruksproducenternas centralförbund (SLC)

Pysyvät asiantuntijat

Eriyisiasiantuntija Olli Ojala, Ympäristöministeriö (YM)

Ympäristöneuvos Marina von Weissenberg (YM)

Sihteeri

Tutkija Marianne Aulake, Suomen ympäristökeskus (SYKE)

Varajäsenet

Neuvotteleva virkamies Elina Nikkola, Maa- ja metsätalousministeriö (MMM)

Johtava asiantuntija Jukka Uosukainen, Valtioneuvoston kanslia (VNK)

Ryhmäpäällikkö Leena Kopperoinen, Suomen ympäristökeskus (SYKE)

Erikoistutkija Katariina Soini, Luonnonvarakeskus (LUKE)

Yliaktuaari Sini Niinistö, Tilastokeskus

Yliopistontutkija Antti Eloranta, Jyväskylän yliopisto

Yliopistotutkija Teemu Tahvanainen, Itä-Suomen yliopisto, saapui ajassa 9.21.

Ympäristöasiantuntija, kenttäpäällikkö Markus Nissinen, Maa- ja metsätaloustuottajain
keskusjärjestö MTK ry
Kestävän kehityksen päällikkö Matti Mäkelä, Metsäteollisuus ry

Organisaatiot, jotka eivät olleet edustettuina

Sosiaali- ja terveysministeriö (STM), Valtioneuvoston kanslia (VNK), Maanmittauslaitos
(MML), Suomen kuntaliitto ry., Greenpeace sekä Natur och Miljö.

KOKOUKSEN ASIALISTA

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja Suni avaa kokouksen ajassa 8.32.

2. Esityslistan hyväksyminen

Esityslista hyväksytään ilman muutoksia.

3. Ilmoitusasiat

Aulake ilmoittaa, että työryhmän sivut perustetaan hankeikkunaan YM:n toimesta. Myös viestintäsuunnitelman laatiminen on käynnistetty SYKE:n viestinnän kanssa.

4. Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Edellisen kokouksen (1/2021) pöytäkirja hyväksytään ilman muutoksia.

5. Uusien jäsenien nimitys

Valtioneuvoston kanslian uudeksi varsinaiseksi jäseneksi nimetään EU-erityisasiantuntija Johanna Kentala-Lehtonen.

WWF Suomen uudeksi varsinaiseksi jäseneksi nimetään suojelun neuvonantaja Jussi Nikula. Jyväskylän yliopiston uudeksi varajäseneksi nimetään yliopistontutkija Antti Eloranta.

Itä-Suomen yliopiston uudeksi varajäseneksi nimetään yliopistontutkija Teemu Tahvanainen. Svenska lantbruksproducenternas centralförbund:in uudeksi varajäseneksi nimetään Rikard Korkman.

Uusi varsinainen jäsen tarvitaan vielä Greenpeacelta ja Natur och Miljöltä, ja varajäsen Pellervon taloudelliselta tutkimuslaitokselta. Näiden edustajat eivät olleet paikalla joko tässä kohtaa tai kokouksessa ylipäätään.

6. Kansallisen kannan hyväksyminen tuleviin IPBES-työjärjestyksen teemoihin

Suni pohjustaa non-paperin työprosessia ja avaa keskustelun kokouskutsun liitteenä lähetetyn version kommentteille (tarkemmalle selitykselle paperin funktiosta ks. kokouksen 1/2021 pöytäkirja). Aulake esittelee keskustelun tueksi muutamia kysymyksiä, erityisesti Outi Myatt-Hirvosen etukäteen lähettämiin kirjallisiin kommentteihin perustuen. Kysymykset liittyivät esim. siihen, korostuuko No Net Loss paperissa liikaa, mitä tarkoitetaan kansainvälisellä yhteistyöllä, miten epävirallinen tai harmaa talous tulisi huomioida *Business and biodiversity* -teemassa, sekä tulisiko Suomen näkökulmaa korostaa enemmän.

Pöytäkirjaan tiedoksi kooste puheenvuoroista. Kokonaiskestävyyden näkökulmaa tulisi korostaa, ja kaikki sen aspektit ottaa tasavertaisina huomioon (tai vastakommenttina: korostaa ekologista taloudellisen ja sosiaalisen kestävyyden takaajana). Holistinen kestävyys tulee avata konteksteittain. Paperissa keskittyä tutkimuskysymyksiin. No Net Loss on periaatteena ihan paikallaan. Poikkileikkaavuus paperissa aiheuttaa toistoa, mutta on tärkeää esittää ydinasiat jokaisessa osiossa, on esimerkiksi oleellista, miten haitalliset rakenteet puretaan ja miten sosiaalinen oikeudenmukaisuus tulee ottaa huomioon. Suomen näkökulman ei tarvitse

liittyä vain maantieteelliseen sijaintiin, vaan esimerkiksi myös toimintamalleihin. Onko uusiutuvien ja uusiutumattomien luonnonvarojen ylikulutuksessa eroa; mitkä kaikki seikat tähän vaikuttavat? Paperissa tulisi keskittyä myös positiivisiin tulevaisuudenkuviin.

Paperin status on hieman epäselvä: se ei ole varsinaisesti ”Suomen kanta”; emme enää puhu siitä tällä ilmaisulla. Tämä on työryhmän muotoilema linjaus IPBES-teemoihin tärkeimmistä tutkimuskohteista, ei poliittinen kanta. Todetaan myös, että ei ole täysin arvovapaata tutkimusta. Paperin lyhentämistä kannatetaan, samoin harmaan talouden huomioimista business-osiossa. Ehdotetaan, että paperi järjestetään kokonaan tutkimuskysymyksittäin. Päätetään pitää paperin nykyinen otsikko. Monien eroavien kommenttien jälkeen päätetään, että paperia saa kommentoida vielä tämän päivän ajan, jonka jälkeen ydinryhmä kirjoittaa vielä uudet versiot osioista. Maanantaina 24.5. on kv-IPBESin deadline *nexus* ja *transformative change* kommentteille.

7. Biodiversiteetti ja pandemiat -seminaari

Ojala alustaa. Pohdimme viime kokouksessa, että voisi olla hyvä ylipäättään järjestää tiedotustilaisuuksia. Siirretään tämä seminaari alkusyksyyn: on silloin vielä oleellinen ja pidetään etänä. Muotona olisi etäseminaari, jossa olisi yksi alustus IPBESin työpajareportista, sekä pyydetäisiin muita kansallisia näkökulmia aiheeseen. Alustavat ajatukset puheenvuoroista ovat:

1. Biodiversiteetti pandemioiden ehkäisyssä
2. Suomalaisen kulutuksen merkitys pandemioiden synnyssä maailmanlaajuisesti
3. Suomalaisen tuotannon merkitys pandemiolle

Edetäänkö näin? Onko ehdotuksia hyvistä puhujista? Saa myös ehdottaa itseään.

Keskustelua aiheesta. Seminaarilla on monia mahdollisuuksia, mutta on huoli tulevatko mahdollisuudet käytettyä pelkkien puheenvuorojen kautta. Miksi haluamme käydä keskustelua juuri suomalaisen kulutuksen merkityksestä, tai mitä näkökulmaa siihen halutaan? Yhteisiä haasteita pandemian ehkäisyssä ja biodiversiteetin osalta voisi nostaa: mitä voidaan tehdä sektorit ylittävien toimien kanssa? Yhteiset haasteet ovat myös IPBESin kannalta rakentavin lähestymistapa. Ehdotus näkökulman kääntämisestä saa kannatusta. Tausta-asiakirjana voisivat olla WHO:n [raportti?] ja biodiversiteettisopimus. Suomalaisen kulutuksen merkityksestä pandemioiden synnyssä ei ole tieteellistä näyttöä. SYKEN asiantuntijoilta voidaan kysyä aiheesta. Toiveena olisi kuitenkin myös, että voimme säilyttää yhteyden ylikulutuksen ja hyvinvoinnin sekä sairauksien leviämisen välillä, vaikka suoraa kausaliteettia ei olisi vielä tutkittu. Tämän seminaarin tulee olla osa suurempaa viestinnällistä kokonaisuutta myös ihmisen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin kontekstissa.

Ala-Honkola ehdottaa Olli Vapalahtea hyväksi puhujaksi zoonooseista; tai sitten Jussi Hepojoki. Koivusalo ehdottaa, että voi itse tulla puhumaan tai kommentoimaan ilmastomuutoksen ja pandemioiden yhteisistä taustatekijöistä, ja miksi biodiversiteetti on pandemioiden ehkäisyn näkökulmasta tärkeä.

Ojala pyytää puhujaehdotuksia 28.5. mennessä. Koska kaksi muuta alustavaa teemaa saivat kritiikkiä, katsotaan niitäkin ehdotettujen puhujien pohjalta ja lähetetään uusi seminaarisuunnitelma vielä tiedoksi.

8. IPBES 8 -plenaryyn (yleiskokoukseen) valmistautuminen

Ojala kertoo, että yleiskokoukseen lähtevän valtuuskunnan jäsenet ovat Tanja Suni, Olli Ojala, Marina von Weissenberg, Joonas Lehtomäki, Janne Kotiaho, Juha Hiedanpää, Katriina Soini, Leena Kopperoinen ja Marianne Aulake. Valtuuskuntaan ilmoittautuminen on sulkeutunut ja ennen kokousta on sähköpostilla tiedusteltu kiinnostuneita henkilöitä, joista nykyinen delegaatio on muodostettu. Valmistelut ovat käynnissä EU-puheenjohtajan Portugalin johdolla.

Ojala esittelee plenaryn agendan. Tummalla on osoitettu ne kohdat, joihin erityisesti voimme vaikuttaa. Kohdissa 7 a ja b Suomi voi kommentoida itse ja kohtaan 7 c koordinoitua puheenvuoron pitää Portugalilla.

1. Opening of the session
2. Organizational matters:
3. Admission of observers.
4. Credentials of representatives.
5. Report of the Executive Secretary on progress in the implementation of the rolling work programme up to 2030.
6. Financial and budgetary arrangements for the Platform.
7. **Assessing knowledge:**
 - (a) **Scoping report for a thematic assessment of the interlinkages among biodiversity, water, food and health; [nexus]**
 - (b) **Scoping report for a thematic assessment of the underlying causes of biodiversity loss and the determinants of transformative change and options for achieving the 2050 Vision for Biodiversity;**
 - (c) **Work related to the interlinkages between biodiversity and climate change and collaboration with the Intergovernmental Panel on Climate Change.**
8. Building capacity, strengthening knowledge foundations and supporting policy.
9. Improving the effectiveness of the Platform.
10. Organization of the Plenary; dates and venues of future sessions of the Plenary.
11. Institutional arrangements: United Nations collaborative partnership arrangement for the work of the Platform and its secretariat.
12. Adoption of the decisions and the report of the session.
13. Closure of the session

Von Weissenberg huomauttaa, että budjetti on myös agendalla: edellyttää uskottavuuden osalta, että Suomella on tämä hanskassa. Ne, jotka ovat valmistautuneet hyvin ja joilla on

hyvä tahtotila, saavat tahtonsa läpi: pitää olla koherentti. Palataan tähän paremmin valtuuskunnan kanssa ja käydään asia kunnolla läpi. Ojala kertoo, että Suomi oli IPBESin alkuvaiheessa hyvin aktiivisesti mukana ja tuki sen toimintaa, mutta viimevuosina vähemmän. Jos haluamme, että meitä kuunnellaan, on laitettava rahat pöytään. Muista pohjoismaista Norja on iso rahoittaja ja aktiivinen jäsen, Ruotsissakin IPBES-työ on nousussa. Jo tänä iltapäivänä on valmistelevala kokous, jossa voidaan keskustella Portugalin puheenvuoroon liittyen ja sen jälkeen lähettää kirjallisia kommentteja. Sanamuotoja väännetään monesti viime minuuteille. Alamme myös valmistelemaan omia puheenvuorojamme.

9. Muut esille tulevat asiat

Ei esille tulevia asioita.

10. Kokouksen päättäminen

Suni päättää kokouksen ajassa 10.10.